TRONDHEIM KOMMUNE
Tråanten tjïelte

Enhet for samfunnssikkerhet og beredskap

Overordnet beredskapsplan- Administrativ del

Foto: Glen Musk

Innhold

1 Administrasjon av beredskapsplanen 4
2 Innledning 4
2.1 Bakgrunn 4
2.2 Planens formål og virkeområde 5
2.3 Fullmakter 5
2.4 Tilgjengelighet 6
3 Beredskapsorganisasjonen i Trondheim kommune 7
3.1 Varsling 7
3.2 Politisk nivå 7
3.2.1 Bystyret 7
3.3 Strategisk nivå 8
3.3.1 Byrådet 8
3.3.2 Kommunaldirektørene 8
3.4 Operasjonelt nivå 8
3.4.1 Krisestab 8
3.4.2 Vaktordninger i krisestaben 8
3.5 Taktisk nivå 9
4 Kommunale vaktordninger 11
4.1 Evakuerte-og pårørendesenter (EPS) 11
4.2 Psykosialt kriseteam 11
4.3 Samordning og ansvarsfordeling – politi og statsforvalter 12
4.4 Kommunalt beredskapsråd 12
5 Beredskapsdokumentasjon 13
5.1 Analyser som grunnlag for beredskapsplaner 13
5.2 Overordnet beredskapsplan og samordning med andre planer 13
5.2.1 Administrativ beredskapsplan 13
5.2.2 Operativ beredskapsplan 13
5.2.3 Strategisk og operasjonell beredskapsplan 14
5.2.4 Taktiske beredskapsplaner 14
5.3 Temaspesifikke beredskapsplaner 14
5.3.1 Evakueringsplan 14
5.3.2 Plan for krisekommunikasjon 14
5.3.3 Utvalgte temaspesifikke beredskapsplaner 14
6 Prinsipper, prioriteringer og metode 16
6.1 Nasjonale beredskapsprinsipper 16
6.2 De proaktive prinsippene 17
6.3 Beredskapsverdiene 17
6.3.1 Liv og helse (1) 18
6.3.2 Ytre miljø og omgivelser (2) 18
6.3.3 Økonomiske/materielle verdier (3) 18

6.3.4 Tillit (4) 18
6.4 Beredskapsnivåer 19
6.5 Inndeling av beredskapsnivåer: 20
7 Proaktiv stabsmetodikk 21
7.1 Proaktiv stabsmetodikk innebærer: 21
7.1.1 Proaktiv tankegang 21
7.1.2 Tidlig varsling og mobilisering 21
7.2 Faser i en beredskapshendelse 21
7.2.1 Varsling- og mobiliseringsfase og førstemøte 21
7.2.2 Håndteringsfase og statusmøter 22
7.2.3 Normalisering 22
8 Kompetanse og opplæring 23
8.1 Øvelser 23
8.2 Evaluering av øvelser og hendelser 23

1 Administrasjon av beredskapsplanen

Utarbeidet av	Enhet for samfunnssikkerhet og beredskap
Godkjent av	Byrådet
Gyldig til	28.05.2026
Neste revisjon	2026

1.0	Godkjent i Byrådet 28.05.2026

2 Innledning

Kommunen har alltid hatt viktige samfunnssikkerhetsoppgaver som å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet, redusere risiko for tap av liv, skade på helse, skade på miljø og skade på materielle verdier. Det krever at kommunen jobber systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet, også på tvers av sektorer i kommunen. Kommunen skal også være en pådriver overfor relevante aktører innenfor eget geografiske område og i regionen. For å oppfylle kravene må kommunen samarbeide, forholde seg til og koordinere arbeidet med ulike aktører, utføre risiko- og sårbarhetsanalyser, ha beredskapsplaner og øve på disse.
Kommunen har med utgangspunkt i den helhetlige risiko-og sårbarhetsanalysen utarbeidet en overordnet beredskapsplan. Plangrunnlaget skal også være utgangspunktet for underliggende virksomheters egne risiko-og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner.

Overordnet beredskapsplan for Trondheim kommune består av en administrativ del og en operativ del. Administrativ del er offentlig tilgjengelig og publisert på kommunens nettsider. Operativ del av beredskapsplanverket er unntatt offentlighet med hjemmel i offentlighetsloven §§ 21 og 24.3 ledd.

Planen skal bidra til at kommunen er forberedt på å håndtere alvorlige uønskede hendelser, samtidig som nødvendig drift av kommunen sikres. Planen beskriver videre hvordan beredskapen i Trondheim kommune er organisert ved alvorlige hendelser som rammer kommunen som helhet, eller som er av en karakter som krever sentral koordinering og ledelse.

Planen er ikke absolutt, og ved bruk skal man alltid vurdere den aktuelle situasjonen og tilpasse tiltakene deretter.

2.1 Bakgrunn

Overordnet beredskapsplan for Trondheim kommune er utarbeidet i henhold til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) og forskrift om kommunal beredskapsplikt, samt kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Planen skal med jf. Sivilbeskyttelsesloven §15 og Forskrift om kommunal beredskap §6, årlig oppdateres og revideres.

2.2 Planens formål og virkeområde

Formålet med overordnet beredskapsplan er å beskrive hvordan beredskapen i Trondheim kommune er organisert, samordnet og dokumentert. Planen beskriver også hvilke prinsipper, prioriteringer og metoder som skal være førende for organiseringen av beredskap og utøvelse av kriseledelse i kommunen.

Overordnet beredskapsplan er gjeldende for strategisk og operasjonelt nivå i Trondheim kommune. Planen skal være et hjelpemiddel ved ulykker og andre påkjenninger som går utover det som regnes som normalrisiko og normalbelastning.

Planen skal fungere som et verktøy for kriseledelsen og -staben slik at de kan reagere raskt i kritiske situasjoner. Videre danner planen grunnlaget for beredskapsplanene som utarbeides i virksomhetsområdene og i enhetene. Virksomhetsområdene og enhetene skal ha egne oppdaterte beredskapsplaner som dekker risikofaktorer knyttet til eget ansvarsområde, med utgangspunkt i den overordnede beredskapsplanens administrative del.

«Hverdagshendelser», ulykker og hendelser som skjer i det daglige skal håndteres etter ordinære driftsplaner. Kommunens overordnede beredskapsplaner er rettet mot hendelser som «går utover kapasitet i ordinære rutiner og grunnberedskap» og store regionale og nasjonale hendelser.

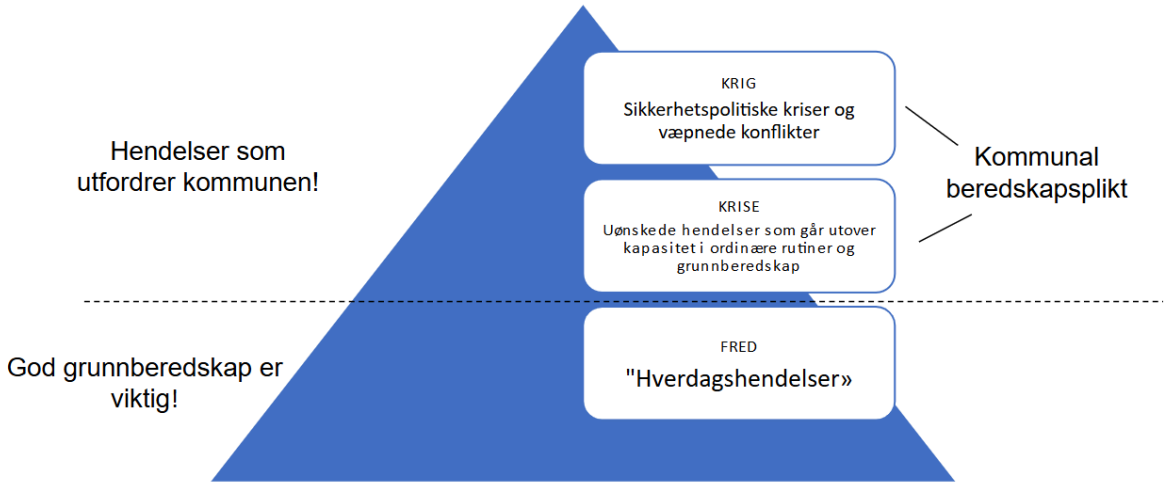

Kilde: Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt (DSB)

[1]

2.3 Fullmakter

De ekstraordinære ressurser som må settes inn for å håndtere en krise, skal i utgangspunktet dekkes innenfor den berørte virksomhetens budsjett og i tråd med til enhver tid gjeldende økonomireglement. Krever ressursinnsatsen omdisponeringer større enn fullmaktene til virksomhetslederen tillater, må saken bringes inn for egen byrådsavdeling. Byrådsavdelingen avklarer om saken kan løses innen byrådsavdelingens fullmakter eller om saken må avgjøres av byrådet.

[1] Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt (DSB)
https://www.dsb.no/siteassets/rapporter-og-publikasjoner/veileder/veileder_til_forskrift_om_kommunal_beredskapsplikt.pdf

Dersom byrådet ikke kan fatte vedtaket innenfor rammene av sine budsjettfullmakter, må normalt bystyret behandle saken.

Ved en uønsket hendelse kan beslutninger om iverksettelse av konsekvensreduserende tiltak være tidskritiske. I en slik situasjon kan byrådet beslutte et hastevedtak etter kommuneloven § 11-8, utvidet myndighet i hastesaker jf. reglement for byrådet punkt 3.2.

Dersom situasjonen krever umiddelbare tiltak for å verne om liv og helse, miljø eller materielle og immaterielle verdier og omstendighetene hindrer beslutninger på riktig nivå, må sentral kriseledelse, eventuelt virksomhetens kriseledelse, gjennomføre nødvendige tiltak. Riktig beslutningsnivå skal informere om dette så raskt som mulig.

2.4 Tilgjengelighet

Beredskapsplanens administrative del skal ligge tilgjengelig elektronisk i Trondheim kommunes kvalitetssystem- kvaliteket. Den administrative delen offentliggjøres også på kommunens hjemmesider. Beredskapsplanens operative del vil ligge tilgjengelig for de som utgjør kommunens kriseledelse og krisestab, samt andre med tjenstlige behov – ved forespørsel.

3 Beredskapsorganisasjonen i Trondheim kommune

Trondheim kommune har organisert en beredskapsorganisasjon for å kunne håndtere ekstraordinære hendelser og situasjoner som ikke like hurtig og effektivt kan håndteres av den daglige driftsorganisasjonen. Dette gjelder også ved hendelser som berører flere tjenesteområder eller er av en slik art at det er naturlig at koordinering og samordning skjer sentralt.

3.1 Varsling

Enhver kommunalt ansatt som mottar et varsel om en kritisk situasjon, eller som på annen måte får kjennskap til en slik situasjon, plikter å forsikre seg om at denne informasjonen formidles til nærmeste leder.

Uønskede hendelser som krever koordinering og samordning på tvers av byrådsavdelingene eller virksomhetsområdene, varsles til Trondheim kommunes sentrale beredskapsvakt- krisestab som håndterer videre i henhold til kommunens beredskapsplan.

Beredskapsorganisasjonen er delt inn i tre nivåer, strategisk nivå, operasjonelt nivå og taktisk nivå, illustrert i figur 1

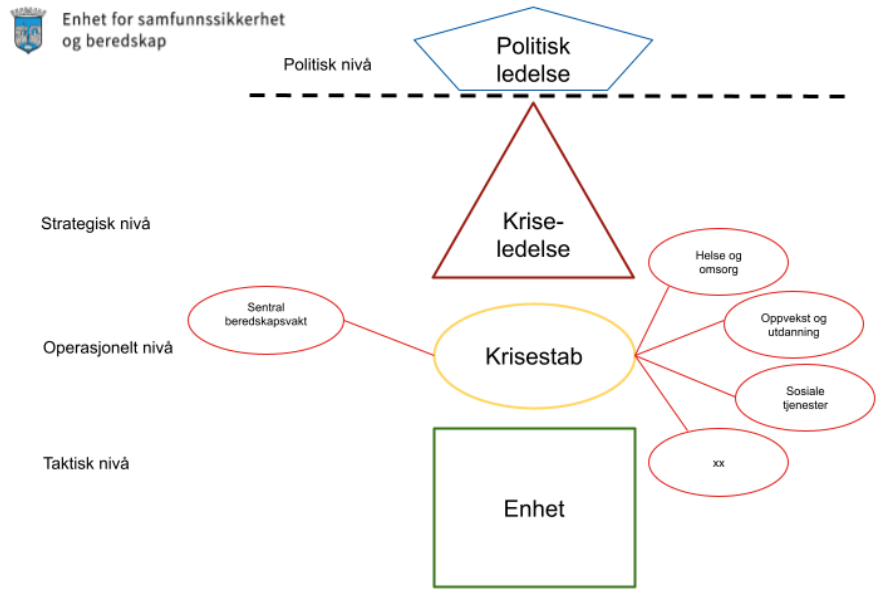

[2]

3.2 Politisk nivå

3.2.1 Bystyret

På politisk nivå ligger bystyret. Bystyrets hovedoppgaver er å legge hovedlinjene for utviklingen av Trondheim og byens kommunale tjenester, inkludert fordelingen av de pengene kommunen har til rådighet. I en ekstraordinær krisesituasjon kan det være behov for å få noe forskriftsfestet/politisk behandlet, f. eks hvis situasjonen krever betydelig økonomiske midler.

[2] Figur 1 Beredskapsorganisasjonen i Trondheim kommune består av 3 nivåer.

3.3 Strategisk nivå

3.3.1 Byrådet

Byrådet utgjør den strategiske ledelsen i en krise.

Byrådet er Trondheim kommunes øverste ledelse av kommunens administrasjon. Dette gjelder også i krisesituasjoner.

Funksjonen Byrådsleder representerer byrådet og den politiske ledelsen i kommunen, og er øverste leder og beslutningsmyndighet i kommunens kriseledelse.

- Selv om det settes kriseledelse, har byrådene og linjeledelsen fortsatt det øverste ansvaret for krisehåndteringen.
- Byrådene har øverste ansvar som linjeledelse i egen byrådsavdeling ved en uønsket hendelse.
- Byrådene skal gjennom sin avdeling iverksette tiltak, koordinere informasjon og ressurser oppover og nedover i linjen.

3.3.2 Kommunaldirektørene

- Inngår i sentral kriseledelse for å iverksette beslutninger som tas i kriseledelsen
- Hver kommunaldirektør representerer sin byrådsavdeling med underliggende virksomheter/enheter
- Kommunaldirektøren gir oppdatert informasjon fra egen sektor, fremmer egne behov og bidrar med oversikt over tilgjengelige ressurser inn i kriseledelsen
- Kommunaldirektøren skal utpeke en fast stedfortreder som kan møte i sentral kriseledelse dersom han/hun er forhindret fra å stille. Ved ferie eller lengre fravær skal det oppnevnes ytterligere en stedfortreder.

3.4 Operasjonelt nivå

3.4.1 Krisestab

Krisestaben utgjør den operative ledelsen i en krise.
Enhet for samfunnssikkerhet og beredskap utgjør kriseledelsens faste krisestab. Kommunaldirektør og evt. kommunalsjef fra det berørte virksomhetsområdet, utgjør krisestaben sammen med ESB, sammen med andre relevante fagpersoner fra virksomhetsområdet.
Kommuneoverlegen innehar rollen som samfunnsmedisinsk rådgiver i krisestaben, og innehar lovhjemmel til å fatte hastevedtak innenfor smittevern og miljørettet helsevern.
Krisestabens rolle i en krise er å bistå kriseledelsen med faglige råd og innspill. Krisestaben skal sørge for at tiltak som er besluttet i kriseledelsen blir iverksatt nedover i organisasjonen.

3.4.2 Vaktordninger i krisestaben

For å redusere responstid er det i krisestaben en sentral beredskapsvakt som er sikkerhets- og beredskapssjef sin stedfortreder ved beredskapssituasjoner. Sentral beredskapsvakt ivaretar håndteringsmyndighet og varslinger knyttet til behovet i beredskapssituasjonen. Sentral

beredskapsvakt bemannes av personer fra Enhet for samfunnssikkerhet og beredskap og ressurser fra Trondheim bydrift.

Sentral beredskapsvakt- krisestab har ansvar for å observere, vurdere og sette sammen et situasjonsbilde fra relevante informasjonskilder. Sammen med relevante aktører skal sentral beredskapsvakt sørge for best mulig beslutningsstøtte for kriseledelsen. Sentral beredskapsvakt skal sørge for varsling av øvrige relevante aktører både internt og eksternt samt at det benyttes proaktiv stabsmetodikk og føring av logg.

Det er sikkerhets- og beredskapssjef som har ansvar for vaktordningen for sentral beredskapsvakt.

Sentral beredskapsvakt støttes i tillegg av vakthavende kommunikasjonsressurs.
Funksjonen vakthavende kommunikasjonsressurs bemannes av personer som er ansatt som kommunikasjonsrådgiver eller tilsvarende i Trondheim kommune. Vakthavende kommunikasjonsressurs er stedfortreder for enhetsleder på Kommunikasjonsenheten ved beredskapssituasjoner hvor kommunikasjonskompetanse er nødvendig og har da myndighet til å koble på andre kommunikasjonsressurser ved behov.

Vakthavende kommunikasjonsressurs skal sikre at Trondheim kommune raskt, effektivt og så tidlig som mulig kan informere og kommunisere internt og eksternt i beredskapssituasjoner utenfor normal arbeidstid. Kommunikasjonsressursen skal ikke brukes til å svare på generelle mediehenvendelser m.m som ikke har med kriser og beredskapssituasjoner å gjøre etter arbeidstid. Funksjonen skal sørge for at frigitt informasjon er korrekt og koordinert med relevante eksterne aktører. Funksjonen skal også bidra til at media får nødvendig og korrekt informasjon.

Det er enhetsleder for Kommunikasjonsenheten som har ansvar for vaktordningen for vakthavende kommunikasjonsrådgiver. Enhetsleder har ansvaret for at det personellet som inngår i vaktordningen har de nødvendige kvalifikasjonene.

3.5 Taktisk nivå

Kommunale enheter utgjør det taktiske nivået i Trondheim kommunens beredskapsorganisasjon.

De som er ledere i det daglige, skal så langt det er hensiktsmessig, håndtere uønskede hendelser innenfor eget ansvarsområde (jfr. grunnleggende prinsipper for beredskap). Dette innebærer at de samme lederne skal etablere en organisasjon for dette formålet med tilhørende planverk.

Enhetslederne har ansvaret for beredskapen på egen enhet. Alle enheter skal ha oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser som er utarbeidet på grunnlag av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalaysen (HROS) til Trondheim kommune samt identifisere og vurdere risiko- og sårbarhet som er særskilt for enheten. Ansatte skal ha nødvendig opplæring i beredskap.

Enhetene har plikt til å etablere kriseledelse og håndtere uønskede hendelser innenfor eget ansvarsområde. Enhetsleder er ansvarlig for krisehåndteringen på dette nivået.
Enhetsleder skal alltid varsle oppover i linjen om hendelsen og hvem som leder arbeidet. Det er enhetens ansvar å ivareta informasjonsbehovet ut i egen organisasjon og oppover i linjen.

Det er enhetsleder som vurderer enhetens evne til å håndtere den uønskede hendelsen og hendelsens konsekvenser for liv og helse, miljø og/eller verdier. Enhetsleder skal fortløpende vurdere behovet for, og eventuelt anmode om at sentral krisestab iverksettes. Ved beslutning om å heve krisehåndteringen til et høyere nivå, skal enheten fortsette sitt arbeid med krisen innenfor sitt ansvarsområde.

4 Kommunale vaktordninger

Tabellen inneholder en oversikt over de vaktordningene som finnes i Trondheim kommune. Lenke til kommunens internett-sider med kommunale vakttelefonnummer.

Vaktordning	**Beskrivelse**
Sentral beredskapsvakt	Beredskapsvakt krisestab
Vann og avløp	Beredskapsvakt Trondheim bydrift
Vei	Beredskapsvakt Trondheim bydrift
Trondheim eiendom	Beredskapsvakt kommunale eiendommer
Trondheim havn	Havnevakta
Viltpatruljen	Skadet vilt
Barnevernsvakten/kriseteam	Omsorgsenheten
Trondheim digital	It- brukerhjelp
Legevakt	Døgntjeneste som ivaretar kommunale legetjenester utenom fastlegens åpningstid

4.1 Evakuerte-og pårørendesenter (EPS)

Med evakuerte menes både skadde og uskadde personer. Skadde blir normalt fraktet til sykehus eller legevakt, mens øvrige evakuerte blir transportert til evakuerte-og pårørendesenter (EPS). Ved større hendelser med mange involverte/pårørende, har Trondheim kommune inngått avtale med hoteller for å ta seg av oppgaven som evakuerte-/pårørendesenter (EPS).

Det er politiet som beslutter at det skal evakueres, og det er Trondheim kommune som har rekvireringsmyndighet overfor hotellene. Det er kommunen som ved opprettelse av EPS, varsler nødvendige eksterne ressurser som Røde Kors, Sivilforsvaret m.fl.

4.2 Psykosialt kriseteam

Psykososialt kriseteam gir omsorg og hjelp til familier som har opplevd brå og uventet død av nært familiemedlem i forbindelse med selvmord, ulykker, voldshandlinger, barnedød og evt. andre alvorlige krisesituasjoner. Dette gjelder også når ulykken har skjedd utenfor kommunen.

Henvendelse til teamet skjer via AMK, politiet eller kommunens kriseledelse. Kriseteamet er et supplement til det ordinære hjelpeapparatet, og vil være en hjelp i en tidsavgrenset periode. Kriseteamet skal ikke erstatte den hjelp og støtte som de rammede normalt har rett på gjennom velferdsytelser.

4.3 Samordning og ansvarsfordeling – politi og statsforvalter

Politiet har generelt ansvar for å lede, herunder også informasjonsansvar for:

- Politiaksjoner hvor det er fare for tap av menneskeliv, fare for skade på mennesker/tap av store verdier
- Saker der det er begått straffbare handlinger eller det er mistanke om det

Kommunen skal kun kommentere egen aktivitet knyttet til hendelser. Kommunen skal ikke kommentere hendelser som vil bli etterforsket for straffbare handlinger, også om forhold som ikke direkte berører etterforskningen[3]

Ved en oppstått ekstraordinær hendelse i kommunen, der hele eller deler av kriseledelsen er satt, skal det vurderes om statsforvalteren bør varsles. Sentral beredskapsvakt- krisestab er ansvarlig for at statsforvalteren blir varslet.

På bakgrunn av opplysninger gitt av kommunen og politiet, vil statsforvalteren vurdere situasjonen og beslutte om det er nødvendig å etablere samordningsfunksjonen. Som samordningsansvarlig skal denne støtte kommunens krisehåndtering ved å bidra til å avklare spørsmål samt skaffe til veie, og videreformidle ekstra ressurser på bakgrunn av henvendelser fra kommunen.

4.4 Kommunalt beredskapsråd

Kommunalt beredskapsråd er et forum der alle som jobber med samfunnssikkerhet og beredskap møtes for gjensidig orientering om beredskapsarbeid. Beredskapsrådet møtes to ganger i året, eller etter behov. Beredskapsrådet ledes av byrådslederen, og består som oftest av byrådet, kommunaldirektørene, sikkerhets- og beredskapssjef, rådgivere fra Enhet for samfunnssikkerhet og beredskap i tillegg til interne fagansvarlige og eksterne beredskapsaktører.

Kriseledelsen vil i sin tjenesteutøvelse være avhengig av et samarbeid med eksterne aktører. De permanente medlemmene av kommunalt beredskapsråd utgjør de primære samarbeidspartnerne. Kriseledelsen foretar en situasjonsbasert vurdering om hvilke eksterne aktører som inkluderes i arbeidet, inkludert frivillige organisasjoner. Beredskapsrådet skal også avklare bistand for ulike type hendelser og ta initiativ til beredskapsforberedende tiltak.

[3] Politidirektoratet (2024). PBS I Politiets beredskapssystem del 1. Retningslinjer for politiets beredskap, s. 90. (online)

5 Beredskapsdokumentasjon

5.1 Analyser som grunnlag for beredskapsplaner

Det er nødvendig for kvaliteten på beredskapsdokumentasjonen at denne er utarbeidet og revidert på bakgrunn av relevante analyser. Et viktig grunnlag for gode analyser er kunnskap og erfaring. Gode analyser bidrar til at ressursene kan utvikles og benyttes mest mulig effektivt innenfor forsvarlige kostnadsrammer.

Lov om kommunal beredskapsplikt setter krav om at kommunens overordnede beredskapsplan skal være utarbeidet med utgangspunkt i en risiko-og sårbarhetsanalyse. Trondheim kommune sin overordnede beredskapsplan er utarbeidet med utgangspunkt i helhetlig risiko-og sårbarhetsanalyse (HROS).

Beredskapsdokumentasjonen på alle nivå i Trondheim kommune skal utarbeides og revideres med bakgrunn i risiko-og sårbarhetsanalyser.

5.2 Overordnet beredskapsplan og samordning med andre planer

Den overordnede beredskapsplanen består av en administrativ del (dette dokumentet) og flere operative beredskapsplaner.

Administrativ del dekker hele organisasjonen i Trondheim kommune. De operative beredskapsplanene i overordnet beredskapsplan dekker strategisk og operasjonelt nivå.

Taktiske beredskapsplaner gjelder for det enkelte tjenesteområdet/enheter, og er ikke en del av overordnet beredskapsplan.

Grunnleggende kunnskaper om den administrative delen forutsettes innlært, mens de operative planene skal benyttes aktivt under håndteringen av en krisesituasjon.

Enhetene er selv ansvarlig for at egne planer er samordnet med det overordnede planverket i kommunen og andre relevante aktører. I arbeidet med planen bør det utarbeides en oversikt over aktuelle aktører som enheten skal samarbeide med, dele informasjonen med og få bistand fra.

Planhierarki

Rang	Plan
1	Overordnet beredskapsplan, administrativ og operativ del
2	Beredskapsplaner for byrådsområdene
3	Fagspesifikke beredskapsplaner
4	Enheters beredskapsplaner

Med samordning mener vi at aktørene må være enig om:

- Hvordan skal vi dele informasjon (kontaktinformasjon, statusrapporter og liaison)?
- Hvem som har ansvar for hvilke oppgaver (rolle, myndighet og ansvar)?
- Hvordan kan vi hjelpe hverandre (forventningsavklaring)?

5.2.1 Administrativ beredskapsplan

Overordnet administrativ beredskapsplan beskriver hvordan beredskapen i Trondheim kommune er organisert, samordnet og dokumentert. Videre beskrives prinsipper, prioriteringer og metoder som skal være førende for organiseringen av beredskapen og utøvelse av kriseledelse i kommunen.

5.2.2 Operativ beredskapsplan

Overordnet operativ beredskapsplan beskriver hvordan uønskede hendelser skal håndteres i Trondheim kommune. Planen er bygget opp slik at de kan benyttes som hjelpemidler under alle beredskapsfasene:

- Varsling
- Mobilisering
- Håndtering
- Demobilisering og normalisering

Temaspesifikke beredskapsplaner kan utarbeides på alle nivå.

5.2.3 Strategisk og operasjonell beredskapsplan

Den operative beredskapsplanen gjelder for strategisk (kriseledelsen) og operasjonelt (krisestaben) nivå. Planen inneholder nødvendige varslings-og mobiliseringsplaner, funksjonsbeskrivelser for de viktigste funksjonene, samt aktuelle funksjons-og tiltakskort for håndtering.

5.2.4 Taktiske beredskapsplaner

Taktiske beredskapsplaner gjelder for det tjenesteområdet/enheten planen er laget for. Planen skal som et minimum inneholde nødvendige varslings-og mobiliseringsplaner, funksjonsbeskrivelser, samt aktuelle prosedyrer for håndtering. Planen skal også inneholde en driftskontinuitetsplan for tjenesteområdet/enheten.

5.3 Temaspesifikke beredskapsplaner

Det er to hovedgrupper av temaspesifikke operative beredskapsplaner. Planer som det er lovpålagt å utarbeide i henhold til lov om kommunal beredskapsplikt, og øvrige temaspesifikke beredskapsplaner som utarbeides i henhold til øvrig lovgivning eller fordi det har oppstått et behov for planene.

5.3.1 Evakueringsplan

Det er et krav i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt at kommunen skal ha en plan for befolkningsevakuering. Planen er et vedlegg til overordnet beredskapsplan – operativ del.

5.3.2 Plan for krisekommunikasjon

Det er et krav i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt at kommunen skal ha en plan for informasjon til befolkningen. Planen er et vedlegg til overordnet beredskapsplan – operativ del. Prinsipper for befolkningsvarsling er beskrevet i beredskapsplanens operative del.

5.3.3 Utvalgte temaspesifikke beredskapsplaner

Trondheim kommune har i tillegg følgende temaspesifikke planer:

- Plan for helsemessig og sosial beredskap
- Psykososial beredskapsplan
- Smittevernplan
- Pandemiplan
- Plan for opprettelse av evakuering- og pårørendesenter
- Atomberedskapsplan
- Beredskapsplan for vann og avløp
- Beredskapsplan ved fare for dårlig luftkvalitet.

6 Prinsipper, prioriteringer og metode

Beredskapsorganiseringen og utøvelse av kriseledelse i Trondheim kommune skal være forankret i anerkjente prinsipper, prioriteringer og metoder for krise- og beredskapspledelse.

Kommunen skal følge de nasjonale beredskapsprinsippene i sin beredskapsorganisering og etterleve de proaktive prinsippene i sin kriseledelse. Utøvelse av kriseledelse skal være potensialbasert, og prioriteringer skal gjøres på bakgrunn av prioriteringsrekkefølgen i beredskapsverdiene. For å sikre dette skal proaktiv stabsmetodikk benyttes.

Prinsippene skal tydeliggjøre at samfunnssikkerhetsaktørene har et selvstendig ansvar for å utvikle robuste samfunnsfunksjoner, ha tilstrekkelig beredskap og samarbeide med andre for å håndtere og normalisere situasjonen.

6.1 Nasjonale beredskapsprinsipper

6.2 De proaktive prinsippene

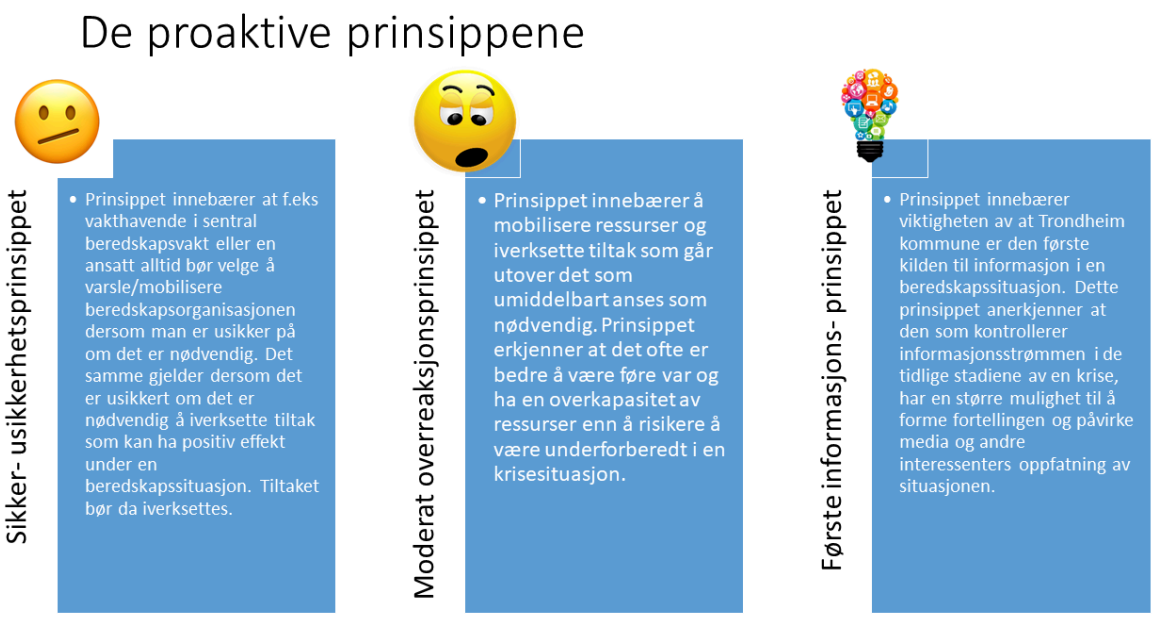

6.3 Beredskapsverdiene

Ivaretakelse av beredskapsverdiene og prioriteringsrekkefølgen mellom disse skal være førende for all planlegging og ressursutnyttelse i beredskapssituasjoner i Trondheim kommune.

I sivilbeskyttelseslovens formålsparagraf angis hvilke verdier som skal beskyttes ved uønskede hendelser i fredstid: liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur[4]. Det er en allmenn forståelse om at rekkefølgen av de nevnte begrepene ikke er tilfeldig, men angir en innbyrdes prioriteringsrekkefølge når beredskapen settes, i ivaretakelsen og redningsinnsatsen.

Beredskapsverdiene i prioritert rekkefølge:

1. Liv og helse (mennesker)

2. Ytre miljø og omgivelser

3. Økonomiske/materielle verdier

4. Tillit/omdømme

Ivaretakelse av tillit er i vesentlig grad avhengig av hvordan kommunen ivaretar og klarer å formidle ivaretakelse av de øvrige beredskapsverdiene

Ivaretakelse av tillit er i vesentlig grad avhengig av hvordan kommunen ivaretar og klarer å formidle

[4] Sivilbeskyttelsesloven (2010), § 3. Definisjoner I denne lov menes med: […] d. Kritisk infrastruktur: anlegg, systemer eller deler av disse som er nødvendige for å opprettholde sentrale samfunnsfunksjoner, menneskers helse, sikkerhet, trygghet og økonomiske eller sosiale velferd og hvor driftsforstyrrelse eller ødeleggelse av disse vil kunne få betydelige konsekvenser. […]

ivaretakelse av de tre øvrige beredskapsverdiene, slik at verdien ikke inngår direkte i prioriteringsrekkefølgen. Prioriteringsrekkefølgen gjelder på to områder. Ved knapphet på ressurser som kan benyttes i innsats for å ivareta flere av verdiene, bør ressursene alltid prioriteres i innsats for å ivareta den høyest prioriterte beredskapsverdien. Dette er ikke til hinder for at parallelle aksjoner for å ivareta flere av verdiene samtidig kan iverksettes.

Prioriteringsrekkefølgen gjelder også i situasjoner der innsats for å ivareta en beredskapsverdi kan utgjøre en risiko for å gjøre skade på en av de andre verdiene. I slike tilfeller bør innsats ikke iverksettes dersom innsats mot en lavere rangert verdi kan utgjøre en uakseptabel risiko for skade på en høyere rangert verdi. Særlig gjelder dette dersom innsats for å berge miljøet eller økonomiske verdier kan utgjøre en uakseptabel risiko for innsatsmannskapene.

6.3.1 Liv og helse (1)

Det er den direkte innsatsen for å berge menneskers liv og helse som primært skal prioriteres, men også den videre psykososiale ivaretakelsen er en svært viktig oppgave innen kommunal beredskap som bør prioriteres.

Psykososial oppfølging, annen omsorg og informasjon til mennesker som er direkte eller indirekte involvert, til deres pårørende, til kommunens ansatte og innsatsmannskaper, samt kommunens befolkning og øvrige interessenter, er et kommunalt ansvar som Trondheim kommune skal ivareta i alle beredskapssituasjoner.

6.3.2 Ytre miljø og omgivelser (2)

Med det ytre miljø menes det i denne sammenheng alle uerstattelige verdier, herunder også kulturminner og arkivmateriale. Vern av det ytre miljøet, kulturminner og arkivmateriale er en kommunal beredskapsoppgave som Trondheim kommune bør være bevisst og ivareta i alle beredskapssituasjoner.

6.3.3 Økonomiske/materielle verdier (3)

Med økonomiske verdier menes både materielle og immaterielle verdier som er uerstattelige, og kommunens tjenesteproduksjon.

Trondheim kommune eier, disponerer og drifter store fellesverdier for lokalsamfunnet. Disse verdiene skal ivaretas på en tilfredsstillende måte i alle beredskapssituasjoner. Kommunen har videre et ansvar for å opprettholde sitt tjenestetilbud på et forsvarlig nivå på tross av eventuelle beredskapssituasjoner.

6.3.4 Tillit (4)

Kommunens tillit i befolkningen i en beredskapssituasjon vil i stor grad være avhengig av hvordan kommunen evner å ivareta de øvrige beredskapsverdiene, og hvordan kommunen formidler dette på en god måte til media og øvrige interessenter.

Tillit er viktig for en kommune for å kunne opprettholde sin status som en attraktiv bosteds-og næringslivskommune, arbeidsplass, og for å sikre tilfredsstillende og økonomisk forsvarlig bruk av det frivillige kommunale tjenestetilbudet.

6.4 Beredskapsnivåer

Beredskapsnivåer er byrådsleders eller enhetsleders beslutning på hvilke beredskapsressurser som skal være involvert i håndtering av en uønsket hendelse. Beredskapsnivå kan settes i en tidlig varsling- eller mobiliseringsfase, og er i tillegg et eget beslutningspunkt i førstemøte for kommunens strategiske/ enhetens kriseledelse. Beredskapsnivåene deles inn i tre nivå: grønn, gul og rød. I tillegg omtales normal beredskap/ normal drift som hvitt nivå.

Byrådsleder har tidlig innsats som en av hovedstrategiene. Dette betyr at i de tilfeller byrådet, kommunaldirektør eller enhetsleder eventuelt er i tvil, er forventningen å mobilisere kriseledelse raskt for å få oversikt over situasjonen. Der hvor enhetsleder ikke er tilstede på enheten skal det til enhver tid være utpekt ansvarlig ansatt som har overordnet ansvar for varsling og mobilisering ved uønskede hendelser.

6.5 Inndeling av beredskapsnivåer:

Rød	Alvorlig uønsket hendelse, krise eller katastrofe. Kommunen mottar anmodning om etablering av rød beredskap fra en eller flere av følgende. Statsforvalter, nabokommuner og nødetater	Kriseledelse og krisestab etableres. Varsling iht varslingsplan. Relevante enheter bemanner opp.
Gul	Det foreligger en uavklart situasjon der det kan bli behov for ressurser utover ordinær drift. Fare for uønsket, alvorlig hendelse kan inntreffe og det er usikkert om de ordinære ressurser strekker til. Eller det har skjedd alvorlig hendelse av begrenset omfang.	Krisestab vurderes etablert. Varsel til kommunes/ enhetens kriseledelse for å vurdere etablering av kriseledelse. Varsling iht varslingsplan Relevante enheter vurderer å bemanne opp.
Grønn	De ressurser og tiltak som er avsatt til å håndtere normalrisiko og normal belastning er tilstrekkelig	Normal drift. Forsterkning av kommunes eller enhetens kriseledelse og andre nøkkelfunksjoner vurderes løpende
Hvit	Normal beredskap	Normal drift

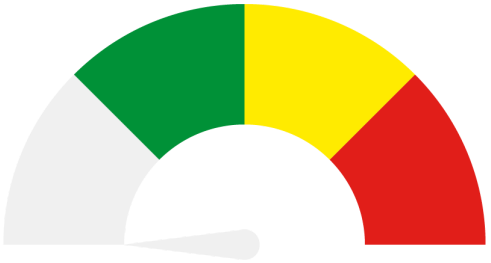

Beredskapsnivå velges ut fra behov for ressurser og potensial i hendelsen. Det er bedre å gå for høyt ut for deretter å nedskalere, enn å komme på etterskudd i hendelsen.

7 Proaktiv stabsmetodikk

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i Trondheim kommune skal være i tråd med de nasjonale beredskapsprinsippene, prioriteringer foretas ut fra beredskapsverdiene og proaktiv metode for krisehåndtering skal følges. Gjennom bruk av proaktiv stabsmetodikk bidrar til å sikre at kommunen har rask respons med tilstrekkelige ressurser i alle mulige beredskapssituasjoner.

7.1 Proaktiv stabsmetodikk innebærer:

7.1.1 Proaktiv tankegang

• Vurdering av hendelsen, nok og riktige ressurser i kriseledelsen på et tidlig tidspunkt.

• Prioriteringer gjøres på bakgrunn av beredskapsverdiene.

7.1.2 Tidlig varsling og mobilisering

• Dersom man er i tvil, bør man alltid velge å varsle eller mobilisere.

• Kriseledelsen mobiliseres på et tidlig tidspunkt og kan heller dimitteres om hendelsen/ konsekvensene blir mindre omfattende enn antatt.

• Varsle interne og eksterne aktører slik at de er klar til rask mobilisering om det blir behov. Sikre moderat overkapasitet på de viktigste ressursene på et tidlig tidspunkt.

7.2 Faser i en beredskapshendelse

7.2.1 Varsling- og mobiliseringsfase og førstemøte

Fra varsel om mobilisering til krisestab/ kriseledelse er satt og førstemøte gjennomføres, vil den enkelte funksjon motta informasjon og treffe beslutninger om umiddelbare tiltak basert på tilgjengelig informasjon.

Operasjonelt og strategisk nivå skal gjennomføre et førstemøte for å etablere felles situasjonsbilde og forståelse av hendelsen. Førstemøte bør inneholde:

- Hva har skjedd?
- Hendelsespotensiale
- Hva gjør vi?
- Hva trenger vi av ressurser?
- Varsling
- Konsekvenser for drift/tjenesteproduksjon?
- Kommunikasjon
- Forhold med eller i mot
- Administrative beskjeder/neste møte
- Fokus og prioriteringer

Førstemøte skal gjennomføres med kort og presis informasjon og konkludere i fokusområder som skal prioriteres for å begrense omfang og redusere følgekonsekvenser av hendelsen. Det er hendelsespotensialet som skal være dimensjonerende for hvilke tiltak som iverksettes. Førstemøte skal avsluttes med fastsettelse av tidspunkt for gjennomføring av statusmøte.

7.2.2 Håndteringsfase og statusmøter

Statusmøter skal gjennomføres for å gi felles oppdatering om utvikling av hendelsen og innspill til nødvendige tiltak for videre håndtering. Beredskapsleder skal i samarbeid med utpekt loggfører forberede statusmøte. Deltakere i staben skal loggføre egne aksjoner og rapportere aksjoner utført, ny informasjon og eventuelle ressursbehov til beredskapsleder.

Statusmøter bør inneholde.

- Situasjonsbilde
- Status virksomhetsområder
- Kommunikasjon
- Forventet utvikling/ endringer i potensialet
- Tiltak og beslutninger
- Bebov for ressurser
- Administrative beskjeder/ nestemøte
- Fokus og prioriteringer

7.2.3 Normalisering

Etter hvert som behov for ressurser som håndterer hendelsen avtar, kan personell frigis fra beredskapsoppgaver. Når hendelsen ikke lenger skal håndteres av kriseledelsen, overføres ansvaret til ordinær linjeledelse. Vurder behov for debrief eller oppfølging av personell.

Informasjon

• Trondheim kommune bør i utgangspunktet etterstrebe å være først ute med informasjon til media og andre interessenter om de beredskapssituasjoner som rammer kommunen.

• Informasjonen bør være så korrekt som mulig - selv om den kan gi negativ publisitet.

Å være proaktiv betyr at man på forhånd tar stilling til hvordan fremtiden vil se ut, og tar viktige beslutninger for at en på best mulig måte kan håndtere den fremtidige situasjonen.

Enhet for samfunnssikkerhet og beredskap er ansvarlig for at nødvendige hjelpemidler for bruk av proaktiv stabsmetodikk er tilgjengelig og for at det tilbys opplæring i bruk av metodikken til de funksjonene som forventes å benytte denne.

8 Kompetanse og opplæring

En beredskapsplan dokumenterer hvordan beredskapen er organisert og hvordan beredskapssituasjoner er forventet håndtert. For å kunne etterleve beredskapsplanen kreves det at personene som innehar funksjonene som beskrives i planverket, har nødvendig kompetanse til å ivareta sin funksjon.

Det er satt krav til hvilken kompetanse og opplæring som kreves for å ivareta den enkelte funksjon. Personene som inngår i Trondheim kommune sin beredskapsorganisasjon skal ha opplæring og delta på treninger og øvelser som kreves for å opprettholde tilfredsstillende ferdigheter.

8.1 Øvelser

Regelmessig trening og øvelser er et viktig virkemiddel for å øke Trondheim kommune sin evne til å håndtere uønskede hendelser. Forskrift om kommunal beredskapsplikt pålegger kommunen å øve regelmessig.

For hver øvelse skal det utarbeides klare øvingsmål, som også danner grunnlaget for evaluering av øvelsen. Øvelsene kan gjennomføres som enkle diskusjonsøvelser, funksjonsøvelser, spilløvelser og fullskalaøvelser.

Scenariene for øvelsene hentes primært fra kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Trondheim kommune skal øve sammen med andre kommuner og relevante aktører der valgt scenario og øvingsform gjør dette hensiktsmessig.

Alle ansatte som innkalles til øvings- og opplæringsaktiviteter skal prioritere å stille på disse.

8.2 Evaluering av øvelser og hendelser

Håndtering av uønskede hendelser, både reelle og i forbindelse med øvelser, skal evalueres. Evalueringen er et viktig virkemiddel for å fange opp læring og forbedringspunkter, og skal bidra til kontinuerlig forbedring av kommunens evne til å håndtere uønskede hendelser.

Trondheim kommune har utarbeidet en egen mal for gjennomføring og dokumentasjon av evaluering etter øvelser/ uønskede hendelser. I tillegg til mal for evaluering er det utarbeidet en sjekkliste for hot wash-up. Denne sjekklisten brukes som et hjelpemiddel for å fange opp umiddelbare inntrykk/læring etter øvelsen/hendelsen, og kan gi verdifull input til selve evalueringen.

Endelig rapport distribueres til relevante aktører.

Vedlegg

- Plan for krisekommunikasjon

Trondheim kommune
Postboks 2300 Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no